YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu toinen jaosto)

15 päivänä syyskuuta 1998 *

Asiassa T-140/95,

Ryanair Ltd, Irlannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Dublin, edustajinaan solicitor Trevor Soames ja solicitor Alan Ryan, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Arendt & Medernach, 8—10 rue Mathias Hardt,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Nicholas Khan ja Anders Christian Jessen, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jota tukevat

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

Irlanti, asiamiehenään Chief State Solicitor Michael Buckley, avustajanaan Joseph Finnegan, SC, Irlannin asianajajayhteisö, prosessiosoite Luxemburgissa Irlannin suurlähetystö, 28 route d'Arlon,

ja

Aer Lingus Group plc, Irlannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Dublin, edustajinaan Paul Gallagher, SC, Irlannin asianajajayhteisö, sekä solicitor James O'Dwyer ja solicitor Patrick McGovern, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto René Faltz, 6 rue Heine,

väliintulijoina,

jossa kantaja vaatii 21 päivänä joulukuuta 1994 tehdyn komission sen päätöksen (EYVL C 399, s. 1) kumoamista, jolla Irlannin hallitukselle on annettu lupa maksaa Aer Lingus -konsernille toinen erä tuesta, joka on hyväksytty Irlannin Aer Lingus -konsernille myöntämästä tuesta 21 päivänä joulukuuta 1993 tehdyllä komission päätöksellä 94/118/EY (EYVL 1994, L 54, s. 30),

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja A. Kalogeropoulos sekä tuomarit C. P. Briët, C. W. Bellamy, A. Potocki ja J. Pirrung,

kirjaaja: hallintovirkamies A. Mair,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 27.5.1998 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Kanteen perustana olevat tosiseikat

1 Vuoden 1993 elokuussa Irlannin hallitus ilmoitti perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti komissiolle aikomuksestaan tehdä Aer Lingus -konserniin 175 miljoonan Irlannin punnan (IEP) suuruisen pääomasijoituksen "Strategy for the Future" -nimisen rakennemuutossuunnitelman (jäljempänä Cahill-suunnitelma) yhteydessä. Pääomasijoitus oli tarkoitus tehdä kolmena eränä siten, että vuonna 1993 maksetaan 75 miljoonaa IEP, vuonna 1994 50 miljoonaa IEP ja vuonna 1995 50 miljoonaa IEP.

2 Kun perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan perusteella aloitettu menettely, johon Irlannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö Ryanair Ltd, kotipaikka Dublin, oli osallistunut, oli saatettu päätökseen, komissio teki 21.12.1993 päätöksen 94/118/EY Irlannin Aer Lingus -konsernille myöntämästä tuesta (EYVL 1994, L 54, s. 30, jäljempänä vuoden 1993 päätös).

3 Vuoden 1993 päätöksen päätösosan 1 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Aer Lingusin rakennemuutostuen, joka myönnetään 175 miljoonan Irlannin punnan pääomasijoituksena, joka maksetaan kolmena eränä vuosina 1993, 1994 ja 1995, katsotaan soveltuvan yhteismarkkinoilla 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti sillä edellytyksellä, että Irlannin hallitus

a) noudattaa sitoumustaan olla maksamatta toista ja kolmatta erää, jollei Aer Lingus onnistu leikkaamaan kustannuksiaan 50 miljoonalla Irlannin punnalla, ja hankkii riippumattoman tahon lausunnon, jossa todetaan kustannussäästöjen toteutuneen täysimääräisinä;

b) noudattaa sitoumustaan esittää komissiolle selonteko rakennemuutosohjelman edistymisestä ja Aer Lingus -konsernin ja siihen kuuluvien yhtiöiden taloudellisesta kehityksestä, etenkin 24.11.1993 päivätyssä kirjeessä tarkoitetun tuottavuuden kasvun osalta. Selonteko on esitettävä viimeistään neljä viikkoa ennen kuin toinen ja kolmas tukierä maksetaan vuosina 1994 ja 1995, jotta komissiolla olisi tarvittaessa tilaisuus esittää kantansa asiasta;

— —

d) noudattaa sitoumustaan olla laajentamatta Aer Lingusin aluskantaa koko sinä aikana, jota rakennemuutossuunnitelma koskee, lukuun ottamatta Atlantin ylittävää liikennettä, jossa aluksia saatetaan tarvita lisää kapasiteetin säilyttämiseksi;

— —

g) noudattaa sitoumustaan, jonka mukaan Aer Lingusin reittiliikenteen matkustajapaikkoja saa kalenterivuoden 1994 aikana tarjota kaikilla Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin välisillä reiteillä yhteensä enintään 3,42 miljoonaa sekä Dublinin ja Lontoon Heathrow'n välisillä reiteillä enintään 1,43 miljoonaa;

h) noudattaa sitoumustaan, jonka mukaan vuoden 1994 puolivälissä nimetään komission ja Irlannin sopimuksen mukaisesti riippumattomat arvioijat, jotka tutkivat yhtiön toteutuneita ja ennakoituja suorituksia vuonna 1994. Mikäli Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen liikenteen markkinoiden kasvu edellyttää, edellä g alakohdassa mainittuja lukuja tarkistetaan siten, että ne vastaavat markkinoiden kasvua. On laadittava myös riippumaton arvio markkinoiden kasvusta ja kasvuodotuksista, ja tämän arvion perusteella ratkaistaan, kuinka paljon lisäkapasiteettia Aer Lingus voi odottaa saavansa vuonna 1995, kun otetaan huomioon kokonaismarkkinoiden mahdollinen kasvu;

— — "

4 Irlannin hallitus merkitsi 23.12.1993 Aer Lingus Group plc:n uusia osakkeita 75 miljoonalla IEP:lla.

5 Irlannin hallitus esitti 3.11.1994 ensimmäisen vuosittaisen selonteon vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan b alakohdan mukaisesti. Se esitti komission pyynnöstä lisätietoja 17.11.1994.

6 Komissio teki vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan h alakohdan mukaisesti 30.11.1994 päätöksen 94/997/EY vuoden 1993 päätöksellä Aer Lingusille määrättyjen matkustajapaikkoja koskevien kapasiteettirajoitusten tarkistamisesta (EYVL L 379, s. 21). Tällä päätöksellä komissio korotti sitä vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan g alakohdassa määrättyä matkustajapaikkojen määrää, jota Aer Lingus sai tarjota Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan sekä Dublinin ja Lontoon Heathrow'n välisillä reiteillä vuosina 1994 ja 1995.

7 Kantajan pyynnöstä pidettiin 8.12.1994 kantajan ja komission yksiköiden kokous erityisesti sen selvittämiseksi, oliko Aer Lingus noudattanut vuoden 1993 päätöstä.

8 Komissio teki Irlannin hallitukselle osoitetun kirjeen muodossa 21.12.1994 päätöksen, jonka nimi on "Komission [vuonna 1993] tekemällä päätöksellä hyväksymän tuen C 34/93 toisen erän (50 miljoonaa Irlannin puntaa) maksaminen" (EYVL C 399, s. 1, jäljempänä riidanalainen päätös).

9 Tässä päätöksessä komissio toteaa, ettei Aer Lingus -konserni ole onnistunut leikkaamaan kustannuksiaan 50 miljoonalla IEP:lla, siten kuin vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohdassa edellytettiin. Tarkasteltuaan sekä rakennemuutossuunnitelman toteuttamista etenkin itse lentoyhtiössä ja huoltopalveluihin erikoistuneessa tytäryhtiössä Team Aer Lingusissa (jäljempänä Team) että konsernin taloudellista tilannetta, Copthorne-hotelliketjun suunniteltua myyntiä ja Aer Lingusin liikennöimien eri reittiryhmien kannattavuutta komissio päätteli seuraavaa (25. kohta):

" — — rakennemuutoksen edistyminen ja tähän mennessä saavutetut tulokset ovat tyydyttäviä, vaikka vuosittainen kustannussäästötavoite on saavutettu ainoastaan lentoyhtiössä eikä koko konsernissa, mikä johtuu edellä esiin tuoduista syistä, joita ei voitu ennakoida rakennemuutossuunnitelmaa valmisteltaessa. Komissio on tämän vuoksi päättänyt poiketa [vuoden 1993] päätöksestä ja sallia, että Irlanti saa maksaa

tuen toisen erän Aer Lingusille. Jotta 21.12.1993 tehdyn päätöksen tehokkuus varmistettaisiin, Irlannin on ennen tuen kolmannen erän maksamista

— esitettävä komissiolle viimeistään 30.6.1995 selonteko rakennemuutosohjelman etenemisestä Teamissa ja Teamin taloudellisesta kehityksestä, mukaan lukien ne taloudelliset ennusteet, joihin yrityksen strategia perustuu. Teamia koskeva rakennemuutosohjelma on toteutettava välittömästi asianmukaisten strategian ja terveen pääomarakenteen pohjalta;

— esitettävä komissiolle [vuoden 1993] päätöksen 1 artiklan b alakohdan mukaisesti selonteko viimeistään kahdeksan viikkoa ennen kuin kolmas tukierä maksetaan vuonna 1995. Selonteossa on selvitettävä yksityiskohtaisesti, kuinka vuosittainen 50 miljoonan IEP:n kustannussäästö toteutetaan, ja siinä on mainittava, mitä kustannussäästöjä mistäkin liikkeenjohdollisesta toimenpiteestä syntyy, ja esitettävä konsernin ja konserniyhtiöiden vuotuiset talousennusteet 31.12.1999 päättyvälle ajalle (sekä 31.3.1995 päättyvälle 12 kuukauden siirtymäajalle tilikauden päättymispäivän muuttumisen johdosta), siten että selonteossa otetaan huomioon rakennemuutostoimenpiteiden vaikutukset, tarkistetun suunnitelman seuraukset Teamille ja Copthorne-hotelliketjun myynnin seuraukset. Selonteossa on oltava myös analyysi eri reittiryhmien kannattavuudesta."

10 Irlannin hallitus merkitsi 22.12.1994 Aer Lingus Group plc:n uusia osakkeita 50 miljoonalla IEP:lla.

11 *Euroopan yhteisöjen virallinen lehti* C 399, jonka päivämäärä on 31.12.1994 ja jossa oli riidanalaisen päätöksen teksti, julkaistiin 13.4.1995.

Oikeudenkäyntimenettely sekä asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset

12 Kantaja on nostanut tämän kanteen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 5.7.1995 jättämällään kannekirjelmällä.

13 Komissio on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 18.12.1995 jättämällään kirjeellä peruuttanut vastineessaan tekemänsä oikeudenkäyntiväitteen, jonka mukaan määräaika kanteen nostamiselle oli päättynyt, ja se on 25.3.1996 jättämässään vastauskirjelmässä täsmentänyt virkamiestensä ilmoittaneen kantajalle, että perustamissopimuksen 173 artiklan mukainen määräaika kanteen nostamiselle alkaa kulua riidanalaisen päätöksen julkaisemisesta.

14 Laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja on 14.2.1996 antamillaan määräyksillä hyväksynyt Irlannin ja Aer Lingus Group plc:n väliintulijoiksi tukemaan komission vaatimuksia.

15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu toinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia.

16 Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 27.5.1998 pidetyssä istunnossa.

17 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

18 Komissio ja väliintulijat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet ja niiden perustelut

19 Aer Lingus väittää, että kanne on pantu vireille EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan viidennen kohdan mukaisen määräajan jälkeen. Tämä väliintulija toteaa komission väittäneen vastineessaan, että kantaja oli saanut tiedon riidanalaisen päätöksen olemassaolosta vuoden 1994 joulukuussa tai viimeistään silloin, kun se vastaanotti komission 12.1.1995 päivätyn kirjeen, ja ettei kantaja ollut kohtuullisessa määräajassa pyytänyt jäljennöstä riidanalaisen päätöksen koko tekstistä.

20 Kantaja väittää, että kanne voidaan ottaa tutkittavaksi, koska perustamissopimuksen 173 artiklan viidennen kohdan mukainen määräaika alkoi kulua siitä, kun riidanalainen päätös julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 13.4.1995.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

21 EY:n tuomioistuimen perussäännön 37 artiklan neljännen kohdan mukaan, jota perussäännön 46 artiklan nojalla sovelletaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, väliintulokirjelmässä saadaan esittää vain jonkun asianosaisen vaatimuksia tukevia vaatimuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 116 artiklan 3 kohdan mukaan väliintulijan on lisäksi hyväksyttävä asia sellaisena kuin se on väliintulohetkellä.

22 Koska vastaaja peruutti oikeudenkäyntiväitteensä kirjeellä, joka saapui ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 18.12.1995 eli ennen kuin Aer Lingus oli hyväksytty väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia, Aer Lingusilla ei ole oikeutta tehdä oikeudenkäyntiväitettä, eikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin näin ollen ole velvollinen tutkimaan väliintulijan kyseisen väitteensä tueksi esittämiä perusteita (asia T-290/94, Kaysersberg v. komissio, tuomio 27.11.1997, Kok. 1997, s. II-2137, 76 kohta).

23 Koska kyseessä kuitenkin on ehdoton prosessiedellytys, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi työjärjestyksen 113 artiklan nojalla milloin tahansa omasta aloitteestaan tutkia, voidaanko kanne ottaa tutkittavaksi.

24 Perustamissopimuksen 173 artiklan viidennen kohdan mukaan kanne on pantava vireille kahden kuukauden kuluessa säädöksen julkaisemisesta tai siitä, kun se on annettu kantajalle tiedoksi, taikka jollei säädöstä ole julkaistu, kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kantaja on saanut siitä tiedon.

25 Määräyksen sanamuodosta ilmenee, että päivä, jona säädöksestä saadaan tieto, on kanteen nostamista koskevan määräajan alkamispäivänä toissijainen säädöksen julkaisemis- tai tiedoksiantamispäivään verrattuna (ks. asia C-122/95, Saksa v. neuvosto, tuomio 10.3.1998, Kok. 1998, s. I-973, 35 kohta ja valtiontukien osalta julkisasiamies Capotortin ratkaisuehdotus asiassa 730/79, Philip Morris v. komissio, tuomio 17.9.1980, Kok. 1980, s. 2671, 2693 ja 2695).

26 On kiistatonta, että riidanalainen päätös on tässä tapauksessa julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*. Koska riidanalaisella päätöksellä poiketaan vuoden 1993 päätöksestä, joka oli julkaistu, ja koska komission virkamiehet olivat ilmoittaneet kantajalle, että määräaika kanteen nostamiselle alkaa kulua siitä, kun riidanalainen päätös julkaistaan, kantaja saattoi perustellusti uskoa, että riidanalainen päätös julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

27 Tästä seuraa, että määräaika kanteen nostamiselle on tässä tapauksessa alkanut kulua julkaisemispäivästä eli 13.4.1995.

28 Perustamissopimuksen 173 artiklan viidennen kohdan mukainen kahden kuukauden määräaika alkaa työjärjestyksen 102 artiklan 1 kohdan mukaan kulua viidentenätoista päivänä säädöksen julkaisemisesta *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, ja määräaikaa pidennetään työjärjestyksen 102 artiklan 2 kohdan mukaan kymmenellä päivällä etäisyyden vuoksi, koska kantajan kotipaikka on Irlannissa, joten määräaika on päättynyt 7.7.1995. Koska kannekirjelmä on jätetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 5.7.1995, kanne on pantu vireille määräajassa.

29 Kanne voidaan siis ottaa tutkittavaksi.

Pääasia

Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet ja niiden perustelut

Kantajan väitteet ja niiden perustelut

30 Kantaja on kanteessaan vedonnut pääasiallisesti kahteen kanneperusteeseen, joista ensimmäisen mukaan komissio on rikkonut olennaisia menettelymääräyksiä, koska se ei ole ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä aloittanut uudelleen perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä eikä kuullut kantajaa, ja toisen kanneperusteen mukaan komission arvio, jonka mukaan tuen toisen erän maksaminen soveltuu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla, on ilmeisen virheellinen. Kantaja vetoaa lisäksi eräisiin muihin kanneperusteisiin.

31 Ensimmäisessä, olennaisten menettelymääräysten rikkomista koskevassa kanneperusteessa kantaja väittää, ettei komissio olisi saanut tehdä riidanalaista päätöstä aloittamatta uudelleen perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä, tai sen olisi ainakin pitänyt kuulla kantajaa uudelleen. Kantajan mukaan tuen toisen erän maksaminen oli kiellettyä vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohdan perusteella, koska tässä kohdassa määrättyyn 50 miljoonan IEP:n vuosittaiseen kustannussäästöön ei ollut päästy. Kantajan mukaan tuen toinen erä olisi tämän vuoksi voitu maksaa ainoastaan siinä tapauksessa, että komissio olisi kaikki asia olosuhteet uudelleen tutkittuaan tehnyt uuden päätöksen, jossa todettaisiin, että tuen toisen erän maksaminen soveltuu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

32 Kantaja viittaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan komissiolla on velvollisuus aloittaa uudelleen perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely, jos tukea koskevassa alustavassa tutkinnassa ei ole pystytty ratkaisemaan kaikkia vaikeuksia, joita liittyy sen arvioimiseen, soveltuuko tuki yhteismarkkinoille (asia C-198/91, Cook v. komissio, tuomio 19.5.1993, Kok. 1993,

s. I-2487, 29 kohta). Kantajan mukaan komission alustavassa tutkinnassa, joka koski tuen toisen erän soveltuvuutta yhteismarkkinoille, ei olisi voitu ratkaista eikä siinä tosiasiallisesti ratkaistu kaikkia näitä vaikeuksia, etenkään niitä vaikeuksia, joita liittyy sen ratkaisemiseen, täyttyvätkö perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa asetetut edellytykset.

33 Tukeakseen väitettään, jonka mukaan komission olisi pitänyt epäillä tuen toisen erän soveltuvuutta yhteismarkkinoille, kantaja vetoaa eräisiin seikkoihin, jotka liittyvät Teamiin, Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisille lentoasemille lennettäviin reitteihin, BAe 146 -lentokoneisiin, Aer Lingus -konsernin ja lentoyhtiön taloudelliseen tilanteeseen sekä Copthorne-hotelliketjun myyntiin.

34 Kantaja vetoaa näihin samoihin seikkoihin tukeakseen toista kanneperustettaan, jonka mukaan komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen päättäessään, että tuen toisen erän maksaminen soveltuu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

35 Väitteitä ja perusteita, joita kantaja on esittänyt molempien kanneperusteiden yhteydessä, on käsiteltävä yhdessä molempien kanneperusteiden osalta.

— Team

36 Kantaja väittää tytäryhtiö Teamin osalta, että riidanalaisesta päätöksestä ilmenee komission itsekin epäilleen, täyttyvätkö perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa asetetut edellytykset ja erityisesti se edellytys, että tuen on edistettävä tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä. Tältä osin kantaja tähdentää komis-

sion toteavan riidanalaisen päätöksen 14. kohdassa, että "sillä, ettei Teamin jatkuvien tappioiden ongelmaan puututa, voi olla vaikutuksia rakennemuutossuunnitelmaan".

37 Kantajan mukaan komissio on tällä myöntänyt, ettei se tiedä, toteuttaako Team tarpeelliset kustannussäästöt. Komissio ei näin ollen voinut tutkia, käytetäänkö tuen toinen erä todellakin "rakennemuutokseen" ja edistääkö se "tietyn taloudellisen toiminnan —— kehity[stä]" perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

38 Jo se, että komissio velvoitti riidanalaisessa päätöksessä Irlannin viranomaiset esittämään sille viimeistään 30.6.1995 selonteon rakennemuutosohjelman etenemisestä Teamissa ja strategiasta, jolla oli tarkoitus ratkaista yhtiön ongelmat pidemmällä aikavälillä, osoittaa kantajan mukaan, ettei komissio riidanalaista päätöstä tehdessään voinut todeta, että tuen toinen erä oli omiaan edistämään tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

39 Kantaja toteaa lisäksi, että Cahill-suunnitelmasta luovuttiin Teamin osalta vuoden 1994 kesällä alkaneen lakon ja Labour Courtin vuoden 1994 marraskuussa antamien suositusten johdosta, sillä nämä olivat estäneet kustannussäästöt ja erityisesti enemmät irtisanomiset. Silloin kun riidanalainen päätös tehtiin, sen enempää Aer Lingus kuin Irlannin hallituskaan eivät tienneet, voitiinko rakennemuutos toteuttaa Teamissa. Tämän väittämänsä tueksi kantaja lainaa Aer Lingusin hallituksen puheenjohtajan toteamuksia, jotka sisältyvät yhtiön 31.12.1994 päättyneeltä tilikaudelta laadittuun ja 31.3.1995 hyväksyttyyn vuosikertomukseen, sekä liikenne-, energia- ja viestintäministerin Irlannin parlamentin alahuoneelle 21.2.1995 esittämiä toteamuksia.

40 Kantajan mukaan tämä merkitsee, että silloin kun riidanalainen päätös tehtiin, Team ei ollut eikä niin muodoin Aer Linguskaan elinkelpoinen, eikä olemassa ollut

sellaista rakennemuutossuunnitelmaa, jonka avulla Team olisi voinut tulla elinkelpoiseksi. Koska tällaista rakennemuutossuunnitelmaa ei ollut, komissiolla ei ollut toimivaltaa hyväksyä tuen toista erää (ks. esim. komission suuntaviivat EY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan ja ETA-sopimuksen 91 artiklan soveltamisesta ilmailualan valtion tukiin, EYVL 1994, C 350, s. 5, 38 kohta), eikä komissio ainakaan ollut voinut ratkaista vaikeuksia siten, ettei sen olisi tarvinnut aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä.

41 Kantaja kiistää lisäksi päätöksessä olevan seuraavan toteamuksen (13. kohta) paikkansapitävyyden:

"Viimeisten ennusteiden mukaan Aer Lingus arvioi, että Teamin liiketoiminta saattaa jälleen olla kannattavaa vuodesta 1995 lähtien."

42 Labour Courtin käsittelyn jälkeen sovitut ehdot töihin palaamiselle olivat kantajan mukaan nimittäin estäneet Cahill-suunnitelman täytäntöönpanon ja näin ollen ne kustannussäästöt, joita olisi tarvittu Teamin kannattavuuden palauttamiseksi.

43 Kantaja kiistää samasta syystä väittämän, joka on riidanalaisessa päätöksessä välittömästi edellä lainatun kohdan jälkeen ja jonka mukaan "tämä ennuste perustuu siihen, että yhtiön kustannuksia leikataan jatkuvasti, sekä siihen, että yhtiö tekee uusia huoltosopimuksia ulkopuolisten yhtiöiden kanssa".

44 Kantajan mukaan Team ei ammattiyhdistysten vastustuksen vuoksi pystynyt lainkaan leikkaamaan kustannuksiaan vuonna 1994. Kantaja lainaa tältä osin lehtiartikkelia (Irish Independent, 27.3.1995), jonka mukaan liikenne-, energia- ja viestintäministeri oli ilmoittanut, ettei Teamin työntekijämäärä ollut milloinkaan alittanut 1 750:tä. Lisäksi kantaja toteaa, että Team oli vuoden 1994 lakon vuoksi menet-

tänyt kaikki ulkopuolisten yhtiöiden, muun muassa Virgin Atlantic Airwaysin ja Federal Expressin, kanssa tehdyt huoltosopimukset.

45 Kantaja katsoo lopuksi, että riidanalaisen päätöksen 25. kohdassa oleva toteamus, jonka mukaan Teamin vaikeuksia ei ollut voitu ennakoida rakennemuutossuunnitelmaa laadittaessa, on ilmeisen virheellinen. Vaikka vuoden 1993 päätöksessä on väitetty, että kustannussäästöohjelmasta oli sovittu yhtiön ja ammattiyhdistysten välillä, asiasta ei ollut sovittu Teamin ammattiyhdistysten kanssa. Kantajan mukaan oli siis ennakoitavissa, ettei Teamin johto saisi aikaan tällaista sopimusta.

— Kilpailu Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisille lentoasemille lennettävillä reiteillä

46 Kantaja katsoo, ettei komissio ole tuen toisen erän soveltuvuutta yhteismarkkinoille tutkiessaan pystynyt ratkaisemaan vaikeuksia, jotka liittyvät Aer Lingusin toimintaan Dublinin ja Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisten lentoasemien välisillä reiteillä.

47 Kantaja tähdentää, että riidanalaisen päätöksen mukaan (s. 3 ja 4) Aer Lingusin toiminta näillä reiteillä oli tappiollista ja että näyttää siltä, että yhtiön strategiaa (21. kohta) "perustellaan lyhyen aikavälin näkökohdilla". Komission olisi näissä olosuhteissa pitänyt tutkia, pystyikö Aer Lingus järjestelemään toimintansa näillä reiteillä uudelleen siten, että se saattoi saavuttaa tietyn elinkelpoisuustason perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti. Komissio ei kuitenkaan ole toiminut näin, vaan se on pelkästään asettanut uuden ehdon, jonka mukaan "Irlannin hallituksen on osoitettava, että liikennöinti näillä reiteillä on perusteltua pitkällä aikavälillä", samalla kun Irlantia on pyydetty toimittamaan komissiolle yksityiskohtaisia tietoja kyseisten reittien kannattavuudesta "sen osoittamiseksi, että — kuten alunperin sovittiin — tuella ei subventoida sellaisia reittejä tai reittiryhmiä, jotka eivät kaiken todennäköisyyden mukaan muutu kannattaviksi ennakoitavissa olevana aikana" (22. kohta).

48 Kantajan mukaan tämä merkitsee, että silloin kun riidanalainen päätös tehtiin, komissio epäili Aer Lingusin Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisille lentoasemille lennettävillä reiteillä harjoittaman toiminnan elinkelpoisuutta pitkällä aikavälillä, joten se ei pystynyt varmistumaan siitä, että tuki edistää tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä.

49 Kantaja huomauttaa lisäksi, että kyseiset reitit olivat olleet tappiollisia sen vuoksi, että Aer Lingus oli vuoden 1993 päätöksen jälkeen lisännyt huomattavasti edullisten paikkojen tarjontaansa kantajan marraskuusta 1993 liikennöimällä reitillä Dublin-Birmingham, minkä vuoksi kantaja oli tehnyt komissiolle virallisen kantelun perustamissopimuksen 86 artiklan perusteella. Aer Lingus menetteli samalla tavalla reiteillä Dublin-Glasgow ja Dublin-Manchester, joilla se samoin joutui kilpailemaan kantajan kanssa. Kantajan mukaan Aer Lingusin toimintatavan tunnusomaisia piirteitä ovat halvat hinnat ja suuri volyymi, millä se pyrkii saavuttamaan mahdollisimman suuren markkinaosuuden erityisesti lomaliikenteen markkinoilla eli kantajan pääasiallisilla markkinoilla, mikä on vastoin Irlannin hallituksen vakuutteluja, jotka on toistettu vuoden 1993 päätöksessä.

50 Kantaja väittää lisäksi, että se päätöksessä (21. kohta) esiin tuotu seikka, jolla perustellaan Aer Lingusin näillä reiteillä omaksumaa "lyhyen aikavälin" strategiaa, eli se, että näin "esimerkiksi hankitaan lisämatkustajia Yhdistyneen kuningaskunnan syöttöliikenteestä Aer Lingusin Pohjois-Atlantin reiteille", on selvästi virheellinen, koska ainoastaan kahdella kaikkiaan 16 päivittäisestä Birmingham—Dublin-, Manchester—Dublin- ja Glasgow—Dublin-lennosta kuljetettiin matkustajia Atlantin ylittäville reiteille.

— Uudet BAe 146 -lentokoneet

51 Kantaja väittää, että silloin kun riidanalainen päätös tehtiin, komissio tiesi, että Aer Lingus aikoi käyttää tukea korvatakseen neljä 34-paikkaista Saab SF 340 -lentokonetta

kolmella 110-paikkaisella BAe 146-300 -lentokoneella, joita oli tarkoitus käyttää erityisesti Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisten lentoasemien ja Irlannin välisillä reiteillä. Riidanalaisessa päätöksessä (22. kohta) komissio kuitenkin toteaa, että "pienten potkurikoneiden korvaaminen suihkukoneilla Yhdistyneeseen kuningaskuntaan suuntautuvilla liikematkareiteillä voi herättää epäilyjä sen suhteen, onko tarjottavan kapasiteetin lisääminen asianmukaista". Tämän vuoksi komissio pyysi (sama kohta) Irlantia esittämään sille yksityiskohtaisia tietoja kyseisten reittien kannattavuudesta sen osoittamiseksi, että tuella "ei subventoida sellaisia reittejä — —, jotka eivät kaiken todennäköisyyden mukaan muutu kannattaviksi ennakoitavissa olevana aikana". Kantajan mukaan tämä osoittaa komission epäilleen, että tuki voi aiheuttaa sellaisen ylikapasiteettitilanteen, joka saattaa vaikuttaa kauppaan yhteisön edun vastaisesti, tai pahentaa tällaista ylikapasiteettitilannetta (em. asia Philip Morris v. komissio, tuomion 26 kohta ja yhdistetyt asiat 62/87 ja 72/87, Exécutif régional wallon ja Glaverbel v. komissio, tuomio 8.3.1988, Kok. 1988, s. 1573, 30 ja 31 kohta).

52 Kantaja toteaa lisäksi, että Aer Lingusin tappio ennen veroja oli 31.12.1994 päättyneeltä tilikaudelta 128,8 miljoonaa IEP, joten sillä ei ollut riittävästi likvidejä varoja BAe 146 -lentokoneiden hankkimiseen, ja sen on tarvinnut käyttää siihen tuen toista erää. Aer Lingusin tilinpäätöksestä ilmenee sen tehneen 6,5 miljoonan IEP:n suuruisen varauksen neljää Saab SF 340 -lentokonetta koskevien sopimusten irtisanomisesta aiheutuviin kuluihin. Kantajan mukaan Aer Lingus ei olisi voinut tehdä tällaista varausta ilman kyseistä tukea.

53 Kantaja viittaa myös tilastotietoihin näyttääkseen toteen, että kapasiteetin lisäys kyseisillä reiteillä oli täysin epäasianmukainen, kun otetaan huomioon erityisesti Aer Lingusin näillä reiteillä harjoittaman matkustajaliikenteen väheneminen ja sen alhaiset täyttöasteet. Kantajan mukaan komissiolla ei tällaisessa ylikapasiteettitilanteessa ollut toimivaltaa hyväksyä tukea perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla (em. asia Philip Morris v. komissio; em. asia Exécutif régional wallon ja Glaverbel v. komissio ja asia C-303/88, Italia v. komissio, tuomio 21.3.1991, Kok. 1991, s. I-1433, 38 kohta).

54 Lopuksi kantaja väittää, että BAe 146 -koneiden käyttöön ottamisella rikottiin vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan d alakohtaa. Tätä määräystä on nimittäin tulkittava niin, että siinä kielletään Aer Lingusia lisäämästä lentokalustonsa matkustajapaikkojen kokonaiskapasiteettia koko sinä aikana, jota rakennemuutossuunnitelma koskee. Koska Irlannin hallitus on vuoden 1993 päätöksen mukaan vakuuttanut, ettei Aer Lingus kasvata markkinaosuuksiaan eikä harjoita laajentumispolitiikkaa, ja koska markkinaosuus ei riipu tietylle reitille asetettujen lentokoneiden lukumäärästä vaan käytettävissä olevien matkustajapaikkojen määrästä, vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan d alakohtaa voidaan kantajan mukaan tulkita ainoastaan niin, että sillä pyritään varmistamaan, ettei Aer Lingus lisää lentokalustonsa matkustajapaikkojen kokonaismäärää. Muussa tapauksessa Aer Lingus voisi jatkaa "ylettömän laajentumisen" politiikkaa rajattomiin.

— Lentoyhtiön ja Aer Lingus -konsernin taloudellinen tilanne

55 Kantajan mukaan komissio on tehnyt ilmeisen virheen, kun se on riidanalaisessa päätöksessä katsonut, että Aer Lingus -lentoyhtiö oli saavuttanut tavoitteen 50 miljoonan IEP:n kustannussäästöistä.

56 Vuoden 1993 päätöksessä oli arvioitu, että lentoyhtiöstä irtisanotaan 1 280 työntekijää, mutta Aer Lingusin 31.12.1994 päättynyttä tilikautta koskevan vuosikertomuksen mukaan ainoastaan 841 työntekijää oli irtisanottu. Kantaja katsoo, että vaikka hyväksyttäisiin komission väite, jonka mukaan yrityksestä oli irtisanomisohjelman yhteydessä lähtenyt 935 työntekijää, tämä on silti alle kaksi kolmasosaa Cahill-suunnitelmassa asetetusta tavoitteesta.

57 Se, että Teamille maksettaviin huoltopalveluihin ryhdyttiin soveltamaan markkinahintoja, ja tästä aiheutunut Teamin ennakoidun tappion kasvu, mihin seikkoihin riidanalaisessa päätöksessä viitataan, merkitsevät kantajan mukaan todennäköisesti sitä, että tarkistuksen jälkeen hinnat alittavat markkinahinnat. Tällaisen siirtohinnoittelukäytännön jatkaminen vaarantaa lentoyhtiön rakennemuutoksen. Se osoittaa

myös, ettei lentoyhtiön todellisia kustannuksia — eikä niin muodoin kustannussäästöjäkään — voitu saada selville.

58 Riidanalaisessa päätöksessä olevan toteamuksen, jonka mukaan "lentoliikenteen tulokset, jotka ovat rakennemuutoksen varsinaisen tavoitteen mukaisia, osoittavat, että konserni pystyy saavuttamaan elinkelpoisuuden" (23. kohta), tueksi ei ole esitetty mitään selvityksiä tai viittauksia komission analysoimiin tietoihin. Kantajan mukaan tällainen selvitys olisi ollut erittäin tarpeellinen, koska Aer Lingusin kirjanpitokäytäntö oli aikaisemmin sekava.

59 Komission päätelmä, jonka mukaan Aer Lingus -konserni pystyi saavuttamaan elinkelpoisuuden, on kantajan mukaan ilmeisen virheellinen, mistä todistaa lentoyhtiön vuonna 1994 saaman tuen suuruus, mikä ilmenee 31.12.1994 päättyneeltä tilikaudelta julkaistussa tilinpäätöksessä, jossa on 30 miljoonan IEP:n ("siirto — lentoliikenne ja Team") ja 5,4 miljoonan IEP:n ("muut") suuruiset satunnaiserät. Aer Lingusin tappio ennen veroja oli sen kirjanpidon mukaan 147 miljoonaa IEP (lukuun ottamatta lentokoneiden leasingtoimintaa harjoittavaan yhtiöön tehdyn sijoituksen poistoa) 31.3.1993 päättyneeltä 12 kuukauden jaksolta ja 128,8 miljoonaa IEP 31.12.1994 päättyneeltä 21 kuukauden jaksolta. Nämä luvut ovat ristiriidassa Cahill-suunnitelmaan sisältyneiden ennusteiden kanssa, joiden mukaan Aer Lingusin tappion piti olla 31.3.1994 päättyvältä 12 kuukauden jaksolta 63 miljoonaa IEP ja voiton 31.3.1995 päättyvältä 12 kuukauden jaksolta miljoona IEP.

— Copthorne-hotelliketjun myynti

60 Kantaja toteaa, että vuoden 1993 päätöksen mukaan se, että Aer Lingus myy omistamansa Copthorne-hotelliketjun, on keskeinen osa Cahill-suunnitelmaa. Riidanalaisen päätöksen (18. kohta) mukaan hotelliketju on tärkein niistä varallisuuseristä, joiden myyntiä rakennemuutossuunnitelmassa edellytetään.

61 Komissio on riidanalaisessa päätöksessä todennut, että myynti lykkääntyi, minkä vuoksi vuoden 1997 maaliskuulle ennakoitu velkaantumisaste ja korkokate saavutetaan vasta vuoden 1999 puolivälissä. Komissio on riidanalaisessa päätöksessä (19. kohta) vain todennut, että "hotelliketju on myytävä heti, kun markkinatilanne sallii", joten se on täysin vapauttanut Aer Lingusin velvollisuudesta myydä Copthorne-hotellit tietyn määräajan kuluessa. Tämän vahvistaa Aer Lingusin 31.12.1994 päättyneeltä tilikaudelta laadittu vuosikertomus, jossa todetaan, että yhtiön johto "aikoo säilyttää tämän sijoituksen lähitulevaisuudessa, jotta varmistettaisiin, että siitä saadaan mahdollisimman hyvä myyntihinta".

62 Kantajan mukaan komissio ei näissä olosuhteissa olisi voinut päätellä, että tuen toisen erän myöntäminen edistää tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä. Komissio ei tiennyt, milloin Aer Lingusin tase saadaan terveelle pohjalle, tai saadaanko sitä ollenkaan. Tukea ei siis olisi voitu hyväksyä rakennemuutostukena. Koska Aer Lingus ei vähentänyt suurta velkataakkaansa hotelliketjun myynnillä, valtiontukea käytettiin sen lyhytaikaisten velkojen rahoittamiseen, muun muassa suuriin lainanottokuluihin. Kantajan mukaan tuen toinen erä ei tämänkään vuoksi voinut olla todellista rakennemuutostukea.

63 Kantajan mukaan Copthorne-hotellien myynti ei olisi riittänyt tervehdyttämään Aer Lingusin tasetta. Sunday Independent -sanomalehden 10.7.1994 ilmestyneessä numerossa todetaan seuraavaa: "Tuloslaskelmaa valmistelevien laskentaekonomien sanotaan olevan huolissaan siitä, että Aer Lingusin Copthorne-hotelliketjun arvo on taseessa ehkä ilmoitettu liian suureksi." Aer Lingus teki 31.12.1994 päättyneen tilikauden kirjanpidossaan tältä osin 17,2 miljoonan IEP:n suuruisen poiston. Kantajan mukaan komissio teki näin ollen ilmeisen arviointivirheen, kun se päätteli, että Copthorne-hotellien myynnin vuoksi Aer Lingusin velat vähenisivät alun perin suunnitellulle tasolle, eikä vaatinut Aer Lingusia myymään vielä muuta varallisuutta 17,2 miljoonan IEP:n arvosta. Komissio ei ole myöskään selittänyt, miten suunniteltu velkaantumisaste ja korkokate voitiin saavuttaa.

64 Kantaja päättelee kaiken edellä esitetyn perusteella, ettei komissio ollut pystynyt ratkaisemaan vaikeuksia, joita liittyi tuen toisen erän soveltuvuuteen yhteismarkkinoille, joten komissio on rikkonut olennaisia menettelymääräyksiä, kun se ei ole aloittanut perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä, tai se on tehnyt ilmeisen arviointivirheen, kun se on riidanalaisessa päätöksessä katsonut, että tuen toinen erä soveltuu yhteismarkkinoille. Kantajan mukaan tämä merkitsee, että kaksi tärkeintä kanneperustetta, joista toinen koskee olennaisten menettelymääräysten rikkomista ja toinen ilmeistä arviointivirhettä, ovat perusteltuja.

65 Kantaja on näiden kahden tärkeimmän kanneperusteen lisäksi esittänyt seuraavat väitteet:

— riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, ettei komissio ollut missään vaiheessa todella tutkinut, miten kyseinen tuki vaikuttaa kilpailuun, eikä ottanut huomioon vuoden 1993 päätöksen jälkeen kilpailutilanteessa tapahtunutta muutosta;

— Irlanti on rikkonut vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan b alakohtaa, jossa Irlannin hallitusta vaaditaan valvomaan, että Aer Lingus toteuttaa Cahill-suunnitelman sellaisena kuin se ilmoitettu komissiolle;

— komissio on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se on hyväksynyt tuen toisen erän siitä huolimatta, että vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohtaa on rikottu, joten se on väistämättä käyttänyt jotain muuta arviointiperustetta kuin päätöksessä sovellettua;

— riidanalainen päätös on perusteltu puutteellisesti erityisesti seuraavilta osin: komission Irlannin hallitukselle osoittama pyyntö esittää Teamia ja Aer Lingusia koskeva täydentävä selonteko viimeistään 30.6.1995; päätelmä, jonka mukaan Aer Lingus -konserni pystyi saavuttamaan elinkelpoisuuden; päätelmä, jonka mukaan tuen toinen erä saattoi soveltua yhteismarkkinoille, vaikkei ollut rakennemuutossuunnitelmaa Aer Lingusin elinkelpoisuuden palauttamiseksi pitkällä aikavälillä; syy, jonka vuoksi komissio ei vaatinut Aer Lingusia myymään

Copthorne-hotelleja; päätelmä, jonka mukaan tuki voitiin hyväksyä Aer Lingus -konsernin ja lentoyhtiön taloudellisesta tilanteesta huolimatta; rakennemuutossuunnitelman loppuun saattamiseksi tarvittava aika.

Komission ja väliintulijoiden väitteet ja niiden perustelut

66 Komissio toteaa ensinnäkin, että riidanalainen päätös on itse asiassa sekamuotoinen toimenpide, koska siinä poiketaan vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohdasta ja esitetään samalla vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan b alakohdan mukaisesti komission kanta. Tällainen kanta ei ole perustamissopimuksen 191 artiklassa tarkoitettu kannekelpoinen toimi, eikä sitä siis voida saattaa tuomioistuinten harjoittaman valvonnan kohteeksi (asia 35/80, Denkavit Nederland, tuomio 14.1.1981, Kok. 1981, s. 45, 35 kohta).

67 Perusarviointi siitä, soveltuuko tuki yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna rakennemuutostukena, oli tehty vuoden 1993 päätöksessä. Lupa 175 miljoonan IEP:n maksamiseen Aer Lingusille oli annettu jo tässä päätöksessä.

68 Komission mukaan tästä seuraa, että kun se arvioi, voidaanko jo hyväksyttyyn rakennemuutossuunnitelmaan kuuluvan tukierän maksamiseen antaa lupa, sillä ei ole toimivaltaa ja vielä vähemmän velvollisuutta tutkia uudelleen, onko uuden tukierän maksaminen yhteensoveltuvaa perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan kanssa (ks. asia C-47/91, Italia v. komissio, tuomio 5.10.1994, Kok. 1994, s. I-4635). Komissiolla on toimivalta suorittaa tällainen tutkinta vain, jos se on tuen hyväksymistä koskevassa alkuperäisessä päätöksessä tehnyt tältä osin varauman tai jos se on alustavassa tutkinnassa päätellyt, että alkuperäisessä päätöksessä asetettuja ehtoja ei ole kaikilta osin noudatettu.

69 Uusi päätös olisi komission mukaan ollut siis tarpeen vain siinä tapauksessa, että vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohdassa edellytettyjä 50 miljoonan IEP:n kustannussäästöjä ei olisi saavutettu. Kun komissio tutki uudelleen tuen soveltuvuutta näissä erityisissä olosuhteissa, sen piti ottaa huomioon ne seikat, joita on jo arvioitu vuoden 1993 päätöksessä, ja ne velvollisuudet, joita tällä aikaisemmalla päätöksellä mahdollisesti on asetettu jäsenvaltioille (asia C-261/89, Italia v. komissio, tuomio 3.10.1991, Kok. 1991, s. I-4437). Komissio ei mielestään ollut velvollinen tutkimaan uudelleen kaikkia rakennemuutossuunnitelman liittyviä näkökohtia. Riitti, että se keskittyi niihin tekijöihin, jotka olivat muuttuneet sen jälkeen kun tuki oli alun perin hyväksytty.

70 Komissiolla oli mielestään velvollisuus aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely vain, jos se epäili tuen soveltuvuutta ja jos näitä epäilyjä ei voitu poistaa alustavan tutkinnan aikana. Vaikka komissiolla olisi alussa ollut mitä tahansa epäilyjä, ne eivät komission mukaan missään vaiheessa olleet vakavia, ja alustava tutkinta oli joka tapauksessa hälventänyt ne.

71 Komissio tähdentää, että ennen kuin se teki riidanalaisen päätöksen, se oli saanut 3.11.1994 Irlannin hallituksen selonteon, jossa vahvistettiin, että vuoden 1993 päätöksessä asetettuja ehtoja oli noudatettu (lukuun ottamatta 50 miljoonan IEP:n kustannussäästöjä konsernissa), Aer Lingusin selonteon rakennemuutosohjelman etenemisestä sekä lausunnon Arthur Andersen & Co:lta, jolle Irlannin hallitus oli antanut tehtäväksi tarkastaa Aer Lingusin toimittamat taloudelliset tiedot riippumattomana tilintarkastajana. Komissio on lisäksi antanut alaan perehtyneen konsulttiyhtiön Coopers & Lybrandin tarkastaa toimitetut tiedot, ja tämä oli antanut lausuntonsa 9.12.1994.

72 Komission mukaan näistä selonteoista ja lausunnoista ilmenee, että Cahill-suunitelmassa edellytetyt eri rakennemuutostoimenpiteet olivat edistyneet merkittävästi. Arthur Andersen & Co:n sekä Coopers & Lybrandin tekemissä tarkastuksissa oli todettu erityisesti, että suunnitelmassa asetetut tavoitteet oli ylitetty velkojen vähenemisen ja lentoyhtiön kannattavuuden osalta. Vaikka satunnaiserät olivat ennakoitua suurempia — irtisanomista aiheutuvien kustannusten ylitettyä enna-

koidun tason —, konsultit katsoivat, että tulokset olivat Teamiin liittyvistä vaikeuksista ja viivästyksistä huolimatta yhdenmukaisia sen tavoitteen kanssa, että Aer Lingusin elinkelpoisuus palautetaan.

73 Komissio toteaa, että 50 miljoonan IEP:n vuosittaisen kustannussäästön osalta asiantuntijoiden lausunnoista ilmenee, että lentoyhtiö oli pystynyt toteuttamaan 61,1 miljoonan IEP:n kustannussäästöt. Tätä 50 miljoonan IEP:n tavoitetta ei kuitenkaan ollut saavutettu konsernin tasolla, koska eräät lentoyhtiön kustannussäästöt olivat tapahtuneet Teamin kustannuksella. Ennen kuin lentoyhtiön ja Teamin välillä vuonna 1993 tehtyjä huoltosopimuksia tarkistettiin, lentoyhtiön Teamille maksamat hinnat ylittivät markkinahinnat, mikä merkitsi ristisubventiota Teamille, mutta sopimusten tarkistuksen jälkeen lentoyhtiö maksoi Teamille huoltotöistä markkinahinnan. Koska komissio katsoi, ettei niitä kustannussäästöjä, jotka liittyivät lentoyhtiön ja Teamin väliseen sopimukseen, voitu pitää todellisina kustannussäästöinä konsernin tasolla, se päätteli, että todellinen kustannussäästö konsernin tasolla oli 42,4 miljoonaa IEP, joten 50 miljoonan IEP:n tavoite alittui 7,6 miljoonalla IEP:llä. Tällä varauksella komissio katsoi, että Aer Lingus oli suurin piirtein saavuttanut Cahill-suunnitelman tavoitteet ja että kaikkia muita vuoden 1993 päätöksessä asetettuja ehtoja oli noudatettu.

74 Koska sellainen uudelleenjärjestely, johon Aer Lingus on ryhtynyt, on monimutkaista ja koska uudelleenjärjestely jo luonteensa puolesta perustuu aina ennusteisiin, joista eräät voivat osoittautua virheellisiksi, komissio totesi, että todelliset poikkeamat Cahill-suunnitelmasta olivat melko pieniä ja että ne liittyivät ainoastaan yhteen niistä ehdoista, joita rakennemuutostuen hyväksymiselle oli asetettu, joten sen enempää Cahill-suunnitelman kuin tämän suunnitelman tavoitteen eli sen, että koko Aer Lingus -konsernista tulisi jälleen taloudellisesti elinkelpoinen ja omavarainen, toteutuminen eivät olleet uhattuina.

75 Erityisesti sen osalta, edistääkö tuki tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä siten kuin perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetaan, komissio on katsonut, että rakennemuutosohjelma edistyi hyvin ja että kokonais-

tavoite voitiin vielä saavuttaa, vaikkei tavoiteltuun kustannussäästöön ollutkaan päästy.

76 Tuen vaikutuksista kaupankäynnin edellytyksiin komissio toteaa, että se, että rakennemuutoksen kustannukset olivat ennakoitua suurempia, ei vaikuttanut lentoliikenteen harjoittajien väliseen kilpailuun. Suurin osa tuen ensimmäisestä erästä (57 miljoonaa IEP 75 miljoonasta IEP:sta) käytettiin irtisanomisten ja niihin liittyvien kulujen rahoittamiseen ja loppuosa käytettiin velkojen maksuun. Sillä, ettei 50 miljoonan IEP:n kustannussäästötavoitetta saavutettu, ei ollut haitallisia vaikutuksia Aer Lingusin kilpailijoihin.

77 Lopuksi komissio kiistää niiden kantajan yksittäisten väitteiden paikkansapitävyyden, jotka koskevat Teamia, Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisille lentoasemille lennettäviä reittejä, BAe 146 -koneita, lentoyhtiön ja Aer Lingus -konsernin taloudellista tilannetta ja Copthorne-hotelleja. Komissio katsoo, ettei päätöstä ole perusteltu puutteellisesti.

78 Aer Lingus ja Irlanti tukevat komission väitteitä. Aer Lingus tähdentää erityisesti sitä, ettei Teamissa ollut lakkoa, vaan kyse oli pikemminkin siitä, että yhtiön johto lomautti suurimman osan henkilökuntaa. Rakennemuutossuunnitelma on sittemmin saatettu päätökseen, kun komissio antoi luvan tuen kolmannen erän maksamiseen 20.12.1995 tekemällään päätöksellä, jonka nimi on "Komission [vuoden 1993] päätöksellä hyväksymän tuen kolmannen erän maksaminen Aer Lingusille" (EYVL 1996, C 70, s. 2). Copthorne-hotellit myytiin vuonna 1995. Aer Lingus toteaa vielä BAe 146 -koneista, että ne otettiin käyttöön vasta vuoden 1995 touko- ja kesäkuussa. BAe 146 -koneista maksettavat kuukausivuokrat olivat pienempiä kuin näillä koneilla korvatuista Saab-lentokoneista aiheutuneet kulut.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

Riidanalaisen toimen luonne

79 Aluksi on tutkittava komissio väite, jonka mukaan riidanalainen päätös on sekamuotoinen ja siinä on yhtäältä tiettyjä toteamuksia, jotka koskevat sitä, ettei Aer Lingus ollut noudattanut vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohdassa asetettua ehtoa, ja toisaalta komission vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan b alakohdan mukaisesti esittämä "kanta", joka koski muita rakennemuutosohjelman edistymiseen ja Aer Lingus -konserniin liittyviä näkökohtia ja joka ei ole kannekelpoinen toimi.

80 Riidanalaisesta päätöksestä ilmenee tältä osin, että ennen kuin komissio hyväksyi tuen toisen erän maksamisen, se ei tutkinut ainoastaan niitä syitä, joiden vuoksi Aer Lingus ei ollut pystynyt noudattamaan vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohdassa asetettua ehtoa, vaan myös rakennemuutossuunnitelman etenemistä kaikilta osin, Aer Lingus -konsernin ja lentoyhtiön taloudellista tilannetta, Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisille lentoasemille lennettävien reittien osalta omaksuttua strategiaa, ehdotettuja muutoksia Aer Lingusin lentokalustoon ja Copthorne-hotelliketjun myyntihankkeen etenemistä. Riidanalaisen päätöksen 25. kohdasta ilmenee lisäksi, että komissio on vasta kaikkia edellä mainittuja seikkoja koskevan arvioinnin "valossa" poikennut vuoden 1993 päätöksestä ja antanut Irlannin hallitukselle luvan maksaa tuen toisen erän Aer Lingusille.

81 Riidanalaisen päätöksen samasta kohdasta ilmenee lisäksi, että Irlannille asetetut uudet velvollisuudet eivät liittyneet ainostaan vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohdassa tarkoitettuihin 50 miljoonan IEP:n kustannussäästöihin vaan kaikkiin niihin seikkoihin, joita komissio oli päätöksessä arvioinut.

82 Niitä päätöksessä olevia perusteluja, jotka eivät liity suoraan vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohdassa tarkoitettuihin 50 miljoonan IEP:n vuosittaisiin kustannussäästöihin, ei näin ollen voida pitää pelkkänä oikeudellisia vaikutuksia vailla olevana "kantana", vaan nämä perustelut ovat olennainen osa tässä tapauksessa riitautettua tointa. Tästä seuraa myös, että riidanalainen päätös on jo luonteensa puolesta sellainen, että se kokonaisuutena on kantajalle vastainen toimi.

83 Riidanalainen päätös kuuluu siis kokonaisuudessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan alaisuuteen perustamissopimuksen 173 artiklan toisessa kohdassa määrätyin edellytyksin.

Olennaisten menettelymääräysten rikkomista koskeva kanneperuste

84 On kiistatonta, että Irlanti oli vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohdassa asetetun ehdon mukaisesti sitoutunut olemaan maksamatta tuen toista erää, jollei Aer Lingus saavuta tavoitetta 50 miljoonan IEP:n vuosittaisista kustannussäästöistä. Vuoden 1993 päätöksen VI jaksosta ilmenee myös, että päätöksen 1 artiklan a alakohdassa tarkoitetut ehdot oli asetettu "sen varmistamiseksi, että tuki ei vaikuta kauppaan yhteisön edun vastaisesti". Vuoden 1993 päätöksen V jakson 21. kohdan 4 alakohdan mukaan rakennemuutossuunnitelmassa tarkoitettu kustannussäästö oli komission kannalta "erittäin tärkeä ehto" sille, että tuen toinen ja kolmas erä voidaan maksaa.

85 Tässä tapauksessa on siis kysyttävä, mitä hallinnollista menettelyä komission pitää noudattaa, kun se on perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn jälkeen perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla hyväksynyt erinä maksettavan valtiontuen sillä edellytyksellä, että tiettyjä ehtoja noudatetaan, ja kun se sittemmin toteaa, ettei jotakin ehtoa ole noudatettu.

86 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo ensinnäkin, että jos päätöksessä, jolla tuki on hyväksytty perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella, asetettua ehtoa ei noudateta, tuen myöhempien erien on oletettava olevan yhteismarkkinoille soveltumattomia. Tuen myöhempiä eriä ei siis saa maksaa, ellei komissio tee uutta päätöstä, jolla annetaan virallinen lupa poiketa kyseisestä ehdosta.

87 Komission on tällaisessa tilanteessa aluksi tutkittava, voidaanko poikkeus myöntää, ja varmistuttava siitä, että tuen myöhemmät erät edelleen soveltuvat yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti (ks. vastaavasti em. asia Italia v. komissio, tuomio 5.10.1994, 24—26 kohta). Jos komissio on tutkimuksen jälkeen vakuuttunut, etteivät tuen myöhemmät erät enää sovellu yhteismarkkinoille, tai jollei se pysty ratkaisemaan kaikkia niitä vaikeuksia, joita liittyy sen arvioimiseen, soveltuvatko tuen myöhemmät erät yhteismarkkinoille, sillä on velvollisuus hankkia kaikki tarpeelliset selvitykset ja tarpeen vaatiessa aloittaa tätä varten uudelleen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely (ks. vastaavasti em. asia Cook v. komissio, tuomion 29 kohta ja asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1719, 38—40 kohta). Tästä seuraa myös, että — samoin kuin perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisissa tapauksissa — tuen maksamista on lykättävä, kunnes komissio tekee lopullisen päätöksen.

88 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo lisäksi, että kun komissio on perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn päätteeksi tehnyt päätöksen, jolla tuki hyväksytään tietyin ehdoin, sillä ei ole toimivaltaa mennä aikaisemman päätöksensä ulkopuolelle aloittamatta kyseistä menettelyä uudelleen. Tästä seuraa, että silloin kun jotakin tuen hyväksymiselle asetetuista ehdoista ei noudateta, komissio yleensä voi tehdä päätöksen ehdosta poikkeamisesta perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä uudelleen aloittamatta vain siinä tapauksessa, että poikkeama alkuperäisestä ehdosta on suhteellisen pieni eikä komissio epäile sitä, etteikö kyseinen tuki edelleen soveltuisi yhteismarkkinoille.

89 On lisättävä, että silloin kun tämän tapauksen tavoin on kyse jo periaatteessa hyväksytystä tuesta, joka maksetaan useana eränä melko pitkän ajan kuluessa ja joka liittyy rakennemuutossuunnitelmaan, jonka tulokset saavutetaan vasta joidenkin vuosien kuluttua, komissiolla on oltava tiettyä johto- ja valvontavaltaa tällaisen tuen täytäntöönpanon osalta erityisesti sen vuoksi, että se voisi ottaa huomioon muutokset, joita ei voitu ennakoida alkuperäistä päätöstä tehtäessä. Ei siis ole poissuljettua, etteikö komissio voisi alkuperäisen päätöksen jälkeen ulkoisissa olosuhteissa tapahtuneiden muutosten johdosta muuttaa rakennemuutossuunnitelman toteuttamista koskevia ehtoja tai sitä, miten se valvoo suunnitelman toteutumista, aloittamatta uudelleen perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä, jos tällaiset mukautukset eivät herätä epäilyjä kyseisen tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille.

90 On siis selvitettävä, onko kantaja tässä tapauksessa näyttänyt toteen, että komissio on mennyt vuoden 1993 päätöksen ulkopuolelle aloittamatta uudelleen perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä tai että niihin arviointeihin, joihin komission riidanalainen päätös perustui, liittyi sellaisia vaikeuksia, että edellä mainitun menettelyn uudelleen aloittaminen olisi ollut perusteltua (asia C-225/91, Matra v. komissio, tuomio 15.6.1993, Kok. 1993, s. I-3203, 34 kohta). Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohtaa ja 92 artiklan 3 kohdan c alakohtaa sovellettaessa komissiolla on laaja harkintavalta, jonka käyttäminen edellyttää taloudellisia ja yhteiskunnallisia arviointeja. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harjoittamassa valvonnassa on tämän vuoksi rajoituttava sen tutkimiseen, onko komissio ylittänyt tosiseikkoja koskevaan harkintavaltaansa erottamattomasti liittyvät rajat tai käyttänyt harkintavaltaansa väärin taikka rikkonut menettelysääntöjä (em. asia Matra v. komissio, tuomio 23—25 kohta). Tätä oikeuskäytäntöä voidaan analogisesti soveltaa tässä asiassa.

91 Siitä, onko komissio mennyt vuoden 1993 päätöksen ulkopuolelle antaessaan luvan poiketa tämän päätöksen 1 artiklan a alakohdassa asetetusta ehdosta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, että komissio oli Arthur Andersen & Co:n ja Coopers & Lybrandin tekemien tarkastusten perusteella päätellyt seuraavaa:

— ”lentoliikenteen toiminnan tulokset, jotka ovat rakennemuutoksen varsinaisen tavoitteen mukaisia, osoittavat, että konserni pystyy saavuttamaan elinkelpoi-

suuden ja siten myötävaikuttamaan lentoliikenteen kehittymiseen eräällä yhteisön reuna-alueista", joten "ellei edellä olevista, lähinnä rakenteiden ja strategian muutoksiin liittyviä ongelmia koskevista seikoista muuta johdu, komissio katsoo, että Aer Lingus on saavuttanut ohjelman tavoitteet tarkastelun kohteena olevalta ajalta" (23. kohta);

— vuoden 1993 päätöksen 1 artiklassa asetettuja ehtoja on noudatettu, 1 artiklan a alakohdan ehtoa lukuun ottamatta (24. kohta);

— "rakennemuutoksen edistyminen ja tähän mennessä saavutetut tulokset ovat tyydyttäviä, vaikka vuosittainen kustannussäästötavoite on saavutettu ainoastaan lentoyhtiössä eikä koko konsernissa, mikä johtuu edellä esiin tuoduista syistä — — " (25. kohta).

92 Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, ettei komissio ole riidanalaisessa päätöksessä antanut Aer Lingusille lupaa olla noudattamatta vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohdassa asetettua ehtoa vaan ainoastaan pidentänyt määräaikaa, jonka kuluessa ehto on täytettävä. Kun riidanalaista päätöstä tarkastellaan kokonaisuutena, siitä nimittäin ilmenee, että vaikka komissio poikkesi vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohdan sanamuodosta, jonka mukaan 50 miljoonan IEP:n vuosittaiset kustannussäästöt on toteutettava, ennen kuin tuen toinen erä maksetaan — suunnitelman mukaan — vuoden 1994 lopulla, se kuitenkin korosti sitä, että tämä ehto on täytettävä ennen tuen kolmannen erän maksamista, minkä oli tarkoitus tapahtua vuoden 1995 lopulla.

93 Kolmanneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohdassa asetetun ehdon tarkoitus oli huomattavassa määrin täyttynyt, vaikka 50 miljoonan IEP:n kustannussäästöjen rajaa ei ollutkaan saavutettu. Ei nimittäin ole aihetta epäillä komission väitettä, jonka mukaan lentoyhtiö oli vuoden 1994 loppuun mennessä toteuttanut 61 miljoonan IEP:n kustannussäästöt. Koska tämä tulos johtui osittain siitä, että lentoyhtiön ja Teamin välisessä huoltosopimuksessa sovittuja hintoja laskettiin (ks. edellä 73 kohta), jolloin Teamin tappiot kasvoivat, komissio katsoi, että todellinen kustannussäästö konsernin tasolla

oli 42,4 miljoonaa IEP. Konsernin tasolla saavutetut kustannussäästöt alittivat 50 miljoonan IEP:n virallisen rajan näin ollen vain 7,6 miljoonalla IEP:lla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että tämä poikkeama vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohdassa asetetusta ehdosta on suhteellisen pieni.

94 Neljänneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa olevan kiistatonta, että se, ettei 50 miljoonan IEP:n vuosittaisten kustannussäästöjen rajaa saavutettu, johtui pääasiallisesti siitä, että Teamissa oli vuoden 1994 jälkimmäisellä puoliskolla työtaistelu. Vaikka on valitettavaa, että Aer Lingusin ja sen työntekijöitä edustavien ammattiyhdistysten Cahill-suunnitelman yhteydessä käymissä neuvotteluissa ei ollut mukana Teamin työntekijöiden edustajia, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että Teamissa vuonna 1994 tapahtunut työtaistelu ja asian saattaminen Labour Courtin ratkaistavaksi eivät olleet sellaisia tapahtumia, jotka olisi voitu ennakoida vuoden 1993 päätöstä tehtäessä.

95 Viidenneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tähdentää, että sen lisäksi, että riidanalaisessa päätöksessä tehdään poikkeus vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohtaan, siinä asetetaan myös ehtoja, jotka ovat tiukempia kuin vuoden 1993 päätöksen b alakohdassa alun perin asetetut ehdot. Riidanalaisessa päätöksessä nimittäin määrätään uusista ehdoista, joilla Aer Lingus velvoitetaan yhtäältä esittämään viimeistään 30.6.1995 uusi yksityiskohtainen selonteko Teamia koskevan rakennemuutosohjelman etenemisestä ja toteuttamaan ohjelma viivytyksettä ja toisaalta esittämään komissiolle viimeistään kahdeksan viikkoa ennen kolmannen tukierän maksamista erittäin yksityiskohtainen taloudellinen selonteko erityisesti 50 miljoonan IEP:n kustannussäästöistä, Copthorne-hotelliketjun myynnistä ja Aer Lingusin eri reittiryhmien kannattavuudesta.

96 Edellä olevasta ilmenee, että kun komissio myönsi ajallisesti rajoitetun poikkeuksen vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a alakohdasta, se ei mennyt tämän päätöksen ulkopuolelle. Se ainoastaan tasapainotti uudelleen vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan a ja b alakohdassa asetetut ehdot erityisesti ottaakseen huomioon tilanteessa päätöksen jälkeen tapahtuneet muutokset, joita ei ollut voitu ennakoida, ja ne seikat, jotka olivat tulleet esiin komission yhdessä asiantuntijoiden kanssa tekemässä yksityiskohtaisessa tutkimuksessa, joka koski rakennemuutosjärjestelysuunnitelman

edistymistä vuoden 1994 loppuun mennessä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että tällainen lähestymistapa oli kaiken lisäksi yhdenmukainen vuoden 1993 päätöksellä hyväksytyn rakennemuutossuunnitelman tavoitteen kanssa eli sen kanssa, että Aer Lingus -konsernista ja erityisesti lentoyhtiöstä tehdään jälleen elinkelpoinen.

97 Näissä olosuhteissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että oli perusteltua, että komissio teki riidanalaisen päätöksen, jos se pystyi ratkaisemaan kaikki vaikeudet, joita liittyi sen arvioimiseen, soveltuuko kyseinen tukierä yhteismarkkinoille.

98 On siis tutkittava, olisiko niiden erityisten seikkojen, joihin kantaja vetoaa, pitänyt — ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä esittämistä toteamuksista huolimatta — saada komissio epäilemään tuen toisen erän soveltuvuutta yhteismarkkinoille, jolloin sen olisi pitänyt aloittaa uudelleen perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely.

— Team

99 Kantajan Teamia koskevista väitteistä (ks. edellä 36 kohta ja sitä seuraavat kohdat) on todettava, että pitää paikkansa, että komissio on riidanalaisessa päätöksessä todennut, että sillä, "ettei Teamin jatkuvien tappioiden ongelmaan puututa, voi olla vaikutuksia rakennemuutossuunnitelmaan". Pitää samoin paikkansa, ettei vuoden 1994 lopussa ollut sellaista asianmukaista rakennemuutossuunnitelmaa, jolla Teamista olisi pyritty tekemään elinkelpoinen, mitä tukee sekä Aer Lingusin hallituksen puheenjohtajan ja liikenne-, energia- ja viestintäministerin lausunnot (ks. edellä 39 kohta) että se seikka, että komissio itse vaati, että tällainen suunnitelma esitetään sille viimeistään 30.6.1995.

100 Kiistatonta on myös se, että nämä vaikeudet ratkaistakseen komissio päätti asettaa Irlannille riidanalaisessa päätöksessä mainitun uuden ehdon (25. kohta, ensimmäinen luetelmakohta), jonka mukaan Irlannin oli ennen tuen kolmannen erän maksamista yhtäältä "esitettävä komissiolle viimeistään 30.6.1995 selonteko rakennemuutosohjelman etenemisestä Teamissa ja Teamin taloudellisesta kehityksestä, mukaan lukien ne taloudelliset ennusteet, joihin yrityksen strategia perustuu", ja toisaalta toteutettava Teamia koskeva rakennemuutosohjelma "välittömästi asianmukaisen strategian ja terveen pääomarakenteen pohjalta".

101 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kun komissio yritti ratkaista Teamin ongelmat mieluummin tällä tavalla kuin aloittamalla perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn, se ei ylittänyt erinä maksettavaan tukeen kohdistuvaa johto- ja valvontavaltaansa.

102 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ensinnäkään näe mitään syytä epäillä komissio kirjelmissä olevaa väitettä, jonka mukaan sen jälkeen kun työt oli Teamissa aloitettu uudelleen Labour Courtin annettua suosituksensa, Teamissa oli toteutettu arviolta 18 miljoonan IEP:n kustannussäästöt, joten Team ei enää ollut este sille, että Aer Lingus -konserni voisi saavuttaa tavoitteen 50 miljoonan IEP:n vuosittaisista kustannussäästöistä.

103 Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, ettei kantaja ole esittänyt mitään konkreettista näyttöä, joka voisi asettaa riidanalaisen päätöksen kyseenalaiseksi siltä osin kuin siinä todetaan, että Team "saattaa jälleen olla kannattava [— —] vuodesta 1995 lähtien", kun otetaan huomioon Aer Lingusin uusimmat ennusteet ja uudet huoltosopimukset. Komission kirjelmistä nimittäin ilmenee, että vuosista 1992/1993 lähtien Teamista oli vuoden 1994 loppuun mennessä irtisanottu 250 työntekijää, mistä johtuvat kulut olivat 24 miljoonaa IEP. Kantaja ei myöskään ole väittänyt, etteikö komission ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esittämä luettelo Teamin huoltosopimuksista vuoden 1994 lopussa pitäisi paikkaansa.

104 Kolmanneksi on todettava, että vaikka on totta, että vuoden 1994 työtaistelu aiheutui siitä, että Cahill-suunnitelma pantiin täytäntöön Teamin osalta, on myös kiistatonta, että sen jälkeen eli vuoden 1995 alussa ilmennyt tarve laatia uusi suunnitelma Teamille, johtui kahdesta muusta ulkoisesta tekijästä, joita ei voitu ennakoida, eli vaihtokurssin heilahteluista suhteessa dollariin ja koko huoltopalvelujen markkinoita koskevasta taantumasta (ks. Aer Lingusin hallituksen puheenjohtajan tältä osin esittämät toteamukset Aer Lingusin vuosikertomuksessa 31.12.1994 päättyneeltä tilikaudelta).

105 Neljänneksi on todettava, että Teamin toiminnalla oli Aer Lingus -konsernissa ainoastaan toissijainen merkitys, ja se vastasi 12:a a prosenttia konsernin liikevaihdosta.

106 Näissä olosuhteissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kun otetaan huomioon erityisesti Teamin toissijainen merkitys Aer Lingus -konsernin koko toiminnassa ja se, että Teamille tappioita aiheuttaneita tekijöitä ei niiden luonteen vuoksi voitu ennakoida, komissiolla oli oikeus päättää, että Teamin tilanteen aiheuttamat vaikeudet voitiin ratkaista asettamalla edellä mainittu uusi ehto, ilman että olisi ollut tarpeen aloittaa uudelleen perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely.

107 Tällainen ratkaisu nimittäin mahdollisti sen, että komissio saattoi varmistua yhtäältä siitä, että Teamin ongelmat eivät saata rakennemuutossuunnitelmaa vaaraan koko konsernin osalta, ja toisaalta siitä, ettei rakennemuutossuunnitelman onnistuminen vaarantuisi myöskään sen vuoksi, että perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittaminen lykkäisi tuen toisen erän maksamista.

— Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisille lentoasemille lennettävät reitit

108 Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisille lentoasemille lennettäviä reittejä koskevien kantajan väitteiden (ks. edellä 46 kohta ja sitä seuraavat kohdat) osalta on todettava, että riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, että nämä reitit olivat päätöksen

tekoajankohtana tappiollisia toisin kuin Aer Lingusin Pohjois-Amerikkaan suuntautuva liikenne, Dublin-Lontoo-reitti ja Eurooppaan suuntautuva liikenne, joiden taloudellinen tulos oli tyydyttävä (21. kohta). Vuoden 1993 päätöksestä ilmenee myös (II jakson ensimmäisen kohdan 5 alakohta), että Irlannin hallitus oli vakuuttanut, että pääomasijoituksella "ei subventoida tappiollisia reittejä" ja että "rakennemuutoksen jälkeen se velvoittaa yhtiön liikennöimään suuria reittiryhmiä taloudellisesti elinkelpoisella tavalla".

109 On kuitenkin todettava, että vuoden 1993 päätöksen 1 artiklassa ei ole asetettu mitään nimenomaista ehtoa, jolla olisi pyritty varmistamaan, ettei mikään Aer Lingusin reittiryhmistä olisi koskaan tappiollinen.

110 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo lisäksi, ettei Irlannin hallitus ole edes implisiittisesti sitoutunut siihen, että kaikki Aer Lingusin tappiolliset reitit lopetetaan ennen tuen toisen erän maksamista eli ensimmäisen vuoden aikana sen jälkeen kun oli hyväksytty rakennemuutossuunnitelma, jonka täytäntöönpanon oli suunniteltu kestävän kolme vuotta.

111 Osapuolten kirjelmistä ilmenee lisäksi, että kilpailutilanne Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisille lentoasemille lennettävillä reiteillä oli riidanalaisen päätöksen jälkeen muuttunut erityisesti siitä syystä, että kantaja itse oli alkanut tarjota uusia palveluja.

112 Komissio on todennut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, että tämä oli se tilanne, jossa se katsoi Cooper & Lybrandin komission pyynnöstä vuoden 1994 lopulla tekemän tutkimuksen perusteella, että oli liian aikaista päättää, oliko Aer Lingusin strategia Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisille lentoasemille lennettävillä reiteillä perusteltu pitkällä aikavälillä.

113 Tämän vuoksi komissio totesi riidanalaisessa päätöksessä (21. ja 22. kohta) seuraavaa:

" — — Irlannin hallituksen on osoitettava, että liikennöinti näillä reiteillä on perusteltua pitkällä aikavälillä. Tämän perustelun on perustuttava tuottojen ja täydellisesti kohdistettujen kulujen vertailuun kunkin reitin osalta, ja siinä on otettava huomioon, että sijoitetulle pääomalle on saatava asianmukainen tuotto. Vuosi 1995 on tältä osin ratkaiseva, sillä silloin selviää, kehittyykö Aer Lingus edelleen oikeaan suuntaan ja tuleeko siitä taloudellisesti elinkelpoinen kestävällä tavalla.

Aer Lingusin on tämän vuoksi osoitettava, että se pystyy liikennöimään näillä reiteillä siten, että tulos on hyväksyttävä — — ".

114 Vaikka pitääkin paikkansa, että riidanalaisessa päätöksessä esiin tuodulla strategialla, jonka mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisilta lentoasemilta lennettävillä reiteillä kuljetetaan matkustajia syöttöliikenteenä Aer Lingusin Pohjois-Atlantin reiteille, voidaan vain osittain perustella sitä, miksi näille alueellisille lentoasemille lennettävien reittien jatkuvat tappiot on hyväksyttävä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi kantajan esittämien seikkojen perusteella pitää vääränä komission selitystä, jonka mukaan se katsoi tuolloin, että oli liian aikaista ottaa kantaa siihen, onko Aer Lingusin toimintatapa näillä reiteillä perusteltu pitkällä aikavälillä.

115 Kun otetaan huomioon kaikki nämä seikat ja erityisesti se, että kilpailutilanne oli muuttunut vuoden 1993 päätöksen jälkeen, sekä se, että Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisille lentoasemille lennettävät reitit olivat vain osa Aer Lingusin lentoliikennetoimintaa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, ettei kantaja ole näyttänyt toteen, että komissio olisi ylittänyt erinä maksettavan tuen johtoon ja valvontaan liittyvän harkintavaltansa päättäessään, että Aer Lingusin Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisille lentoasemille lentämistä reiteistä mahdollisesti syntyvät ongelmat oli ratkaistava siten, että ennen tuen kolmannen erän maksamista vaaditaan yksityiskohtainen selvitys siitä, onko liikennöinti näillä reiteillä perusteltua

pitkällä aikavälillä, eikä siten, että ennen tuen toisen erän maksamista aloitetaan perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely.

116 Tämä komission ratkaisu nimittäin teki mahdolliseksi sen, että voitiin asianmukaisesti varmistua siitä, että kyseiset reitit muuttuvat kannattaviksi ennen kolmannen erän maksamista eli sinä aikana, jonka kuluessa rakennemuutossuunnitelma oli tarkoitus saattaa loppuun, eikä suunnitelman onnistumista tällöin vaarannettu perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittamisella.

— BAe 146 -lentokoneet

117 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo ensinnäkin, ettei voida hyväksyä kantajan väitettä, jonka mukaan sillä, että Aer Lingus hankki neljän 34-paikkaisen Saab SF 340 -koneen tilalle kolme 110-paikkaista BAe 146 -konetta, rikottiin vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan d artiklaa, koska tällä lisättiin matkustajapaikkojen lukumäärää (ks. edellä 54 kohta).

118 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin katsoo, että tässä määräyksessä oleva sitoumus "olla lisäämättä Aer Lingusin konekantaa" koski ainoastaan yhtiöllä vuoden 1993 päätöksen tekohetkellä olleiden lentokoneiden lukumäärää.

119 Tällainen tulkinta vastaa muun muassa vuoden 1993 päätöksen sanamuotoa, jossa

— viitataan (II jakson ensimmäisen kohdan 5 alakohta) Irlannin hallituksen vakuutukseen, jonka mukaan "Aer Lingus ei lisää tämänhetkistä konekantaansa rakennemuutoksen aikana muutoin kuin siinä tapauksessa, että Atlantin ylittävässä

liikenteessä tarvitaan lisäkoneita kesäkaudella, jos nykyiset B-747-100-koneet korvataan pienemmillä koneilla";

— täsmennetään (alaviitteessä), mistä lentokoneista tuolloin oli kyse.

120 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että matkustajapaikkojen lukumäärään viitataan sitä vastoin vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan g alakohdassa, jota voidaan tarpeen vaatiessa muuttaa 1 artiklan h alakohdan mukaisessa menettelyssä. Juuri nämä määräykset ilmentävät Irlannin hallituksen sitoumusta (vuoden 1993 päätöksen II jakson ensimmäisen kohdan 5 alakohta) rajoittaa myyntiin tarjottujen matkustajapaikkojen lukumäärää Aer Lingusin reittiliikenteessä Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä.

121 Koska neljän Saab SF 340 -koneen korvaaminen kolmella BAe 146 -koneella pienensi Aer Lingusin konekantaa yhdellä, vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan d alakohtaa ei ole rikottu. Matkustajapaikkojen lukumäärän kasvun osalta riittää, kun todetaan, ettei Aer Lingus ole ylittänyt niitä ylärajoja, jotka on asetettu vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan g alakohdassa, sellaisena kuin tämä kohta on muutettuna 30.11.1994 tehdyn komission päätöksen 1 artiklan h alakohdalla (ks. edellä 6 kohta).

122 Kantajan väitteestä, jonka mukaan tuki kasvatti kyseisten reittien ylikapasiteettia, vaikka Aer Lingusin täyttöasteet eräillä näistä reiteistä olivat tuohon aikaan melko alhaisia, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, ettei kantaja ole näyttänyt toteen, että tuella subventoitiin kyseisten lentokoneiden hankintaa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydyistä keskusteluista nimittäin ilmenee, ettei Aer Lingus ostanut BAe 146 -koneita vaan vuokrasi ne. Kantaja ei ole esittänyt myöskään sellaista näyttöä, joka osoittaisi vääriksi komission ja Aer Lingusin väitteet, joiden mukaan BAe 146 -koneiden vuokra oli alempi kuin Saab SF 340 -koneiden.

123 Se, että Aer Lingus on 31.12.1994 päättyneen tilikauden tilinpäätöksessä tehnyt 6,5 miljoonan IEP:n suuruisen varauksen Saab SF 340 -koneita koskevien sopimusten irtisanomisesta aiheutuvia kuluja varten, ei vielä sellaisenaan osoita, että vuoden 1993 päätöksessä tarkoitettua tukea käytettiin toimintatukena. Kuten komissio on kirjelmissään täsmentänyt, suurin osa tuen ensimmäisestä erästä (57 miljoonaa IEP 75 miljoonasta IEP:sta) käytettiin työntekijöiden irtisanomisista aiheutuviin kuluihin ja loppuosa velkojen maksamiseen, eikä kantaja ole tätä kiistänyt.

124 Kantaja ei ole kiistänyt myöskään Aer Lingusin väitettä, jonka mukaan uudet BAe 146 -koneet otettiin käyttöön vasta vuoden 1995 touko- ja kesäkuussa eli kuusi kuukautta sen jälkeen, kun riidanalainen päätös tehtiin.

125 Se, että komissio on riidanalaisessa päätöksessä todennut jossain määrin epäilevänsä sitä, onko Aer Lingusin kapasiteetin lisääminen tietyillä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan suuntautuvilla reiteillä asianmukaista, ja se, että komissio on todennut, että kyseisen kapasiteetin lisäyksen vuoksi se vaatii tiettyjä yksityiskohtaisia tietoja Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisten reittien kannattavuudesta, ennen kuin se hyväksyy tuen kolmannen erän, eivät näissä olosuhteissa vielä ole osoitus siitä, että komissio olisi epäillyt tuen toisen erän soveltuvuutta yhteismarkkinoille.

— Aer Lingus -konsernin ja lentoyhtiön taloudellinen tilanne

126 Kantajan väitteistä, jotka koskevat Aer Lingus -konsernin ja lentoyhtiön taloudellista tilannetta (ks. edellä 55 kohta ja sitä seuraavat kohdat), ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että kantajan väite, jonka mukaan lentoyhtiö ei saavuttanut tavoitetta 50 miljoonan IEP:n kustannussäästöistä, on ristiriidassa komission väitteen kanssa, jonka mukaan lentoyhtiö saavutti 61 miljoonan IEP:n

kustannussäästöt. Asiakirja-aineistossa ei myöskään ole mitään sellaista seikkaa, joka tukisi kantajan väitettä, jonka mukaan Teamin ja lentoyhtiön välisiä siirtohintoja mukautettiin niin, että ne alittivat markkinahinnat.

127 Se, että Aer Lingus oli 31.12.1993 ja 31.12.1994 päättyneiden tilikausien tilinpäätösten mukaan kärsinyt huomattavat tappiot erityisesti Teamin osalta, ei myöskään sellaisenaan vielä osoita, että komissio olisi tehnyt virheen, kun se riidanalaisessa päätöksessä (10. kohta) totesi Arthur Andersen & Co:n ja Coopers & Lybrandin lausuntojen perusteella, että "[lento]yhtiön kannattavuus on kohentunut nopeammin kuin mitä ohjelmassa ennakoitiin —— Nyt arvioidaan, että yhtiö saavuttaa elinkelpoisuuden aikaisemmin kuin mitä ohjelmassa ennakoitiin eli jo vuonna 1994 —— tämä on rohkaiseva suuntaus, jonka vuoksi voidaan uskoa ohjelman onnistumiseen".

128 Aer Lingusin 31.12.1994 päättyneen tilikauden eli riidanalaisen päätöksen kannalta merkittävän ajanjakson tilinpäätöksestä nimittäin ilmenee, että Aer Lingusin voitto ennen veroja ja satunnaiseriä oli 71,1 miljoonaa IEP. Lentoyhtiön voitto verojen jälkeen mutta ennen satunnaiserien vähentämistä oli 40,9 miljoonaa IEP. Kantaja ei näin ollen ole mitenkään näyttänyt toteen, ettei lentoyhtiön tilanne olisi vuoden 1994 lopulla ollut tyydyttävä.

129 Aer Lingus -konsernin osalta on todettava, että vaikka pitää paikkansa, ettei sen taloudellinen tilanne vuonna 1994 ollut vielä terve, on kuitenkin kiistatonta, että tämä johtui useiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta, erityisesti Teamin jatkuvista tappioista, ennakoitua suuremmista rakennemuutoskuluista ja Copthorne-hotellien myynnin lykkääntymisestä. Konsernin tappiot, jotka olivat 31.12.1994 päättyneeltä tilikaudelta 129,9 miljoonaa IEP verojen ja satunnaiserien jälkeen, johtuvat pääasiallisesti 139,2 miljoonan IEP:n suuruisista satunnaiseristä, jotka olivat kertaluonteisia.

130 Erityisesti ennakoitua suurempien rakennemuutoskulujen osalta riidanalaisesta päätöksestä (15. kohta) ilmenee, että ne johtuivat "pääasiallisesti ennakoitua suuremmista irtisanomiskustannuksista ja muilta osin suurimmaksi osaksi ylimääräisten lentokoneiden myynnistä". Seuraavaksi komissio toteaa riidanalaisessa päätöksessä (16. kohta), että "nämä ylimääräiset kulut johtuivat suurimmaksi osaksi rakennemuutostoimenpiteistä, ja että siltä osin kuin ne liittyvät irtisanomiskorvauksiin, ne eivät vaikuta liikenteenharjoittajien väliseen kilpailuun". Kantaja ei ole esittänyt sellaista näyttöä, joka asettaisi komission tämän päätelmän oikeellisuuden kyseenalaiseksi.

131 Tästä seuraa, että Aer Lingusin taloudellista tilannetta koskevat kantajan väitteet eivät vielä osoita, että komission olisi pitänyt epäillä tuen toisen erän maksamisen soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Ennakoitua suuremmat rakennemuutoskulut samoin kuin ylimääräisten lentokoneiden myynti päinvastoin osoittavat, että Cahill-suunnitelmassa tarkoitettu rakennemuutos oli todellakin pantu täytäntöön. Näissä olosuhteissa on ilmeistä, että Aer Lingusilla oli sitäkin suurempi tarve saada toinen tukierä, jotta se olisi pystynyt saattamaan rakennemuutoksen loppuun ja maksamaan velkojaan komission hyväksymän suunnitelman mukaisesti.

132 Myöskään se, että komissio todella kiristi vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan b alakohdassa asetettua ehtoa vaatimalla, että sille on kahdeksan viikkoa ennen tuen kolmannen erän maksamista esitettävä yksityiskohtainen selonteko 50 miljoonan IEP:n vuosittaisista kustannussäästöistä, eri liikkeenjohdollisiin toimenpiteisiin liittyvistä kustannussäästöistä ja taloudellisista ennusteista 31.12.1999 päättyvälle ajanjaksolle (riidanalaisen päätöksen 25. kohdan toinen luetelmakohta), ei sellaisenaan vielä osoita komission epäilleen tuen toisen erän soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Tällä uudella ehdolla, jonka komissio asetti erinä maksettavaa tukea koskevan johto- ja valvontavaltansa nojalla, päinvastoin pyritään pelkästään varmistamaan, että Aer Lingusin jo saavuttama edistys säilyy ja että komissio pystyy arvioimaan uudelleen Aer Lingusin taloudellisen tilanteen hyvissä ajoin ennen kolmannen tukierän maksamista.

— Copthorne-hotelliketjun myynti

133 Kantajan väitteistä, jotka koskevat sitä, että silloin kun riidanalainen päätös tehtiin, Copthorne-hotelleja ei vielä ollut myyty siten kuin Cahill-suunnitelmassa edellytettiin (ks. edellä 60 kohta ja sitä seuraavat kohdat), on todettava seuraavaa:

— vuoden 1993 päätöksessä ei asetettu mitään tarkkaa määräaikaa Copthorne-hotellien myynnille;

— riidanalaisessa päätöksessä (19. kohta) muistutettiin Aer Lingusia siitä, että "hotelliketju on myytävä heti kun markkinatilanne sallii sen";

— on kiistatonta, että Copthorne-hotelliketju myytiin ennen kuin tuen kolmas erä maksettiin.

134 Näissä olosuhteissa kantaja ei ole näyttänyt toteen, että se, ettei Copthorne-hotelleja myyty ennen tuen toisen erän maksamista, olisi ollut omiaan herättämään sellaisia epäilyjä tuen toisen erän maksamisen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, että komission olisi pitänyt aloittaa uudelleen perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely.

135 Kaikesta edellä olevasta seuraa, ettei kantaja ole näyttänyt toteen, että komission olisi tämän tapauksen olosuhteissa pitänyt aloittaa uudelleen perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo myös, ettei komissiolla ollut velvollisuutta kuulla kantajaa ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä (ks. em. asia komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomion 58 kohta).

136 Kantajan kanneperuste, jonka mukaan olennaisia menettelymääräyksiä on rikottu, on siis hylättävä.

Ilmeistä arviointivirhettä koskeva kanneperuste

137 Tukeakseen kanneperustetta, jonka mukaan komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen arvioidessaan tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti, kantaja vetoaa pääasiallisesti niihin samoihin väitteisiin ja perusteluihin, jotka koskevat myös Teamia, Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisille lentoasemille lennettäviä reittejä, BAe 146 -koneita, lentoyhtiön ja konsernin taloudellista tilannetta ja Copthorne-hotelliketjun myyntiä. Kaikesta edellä olevasta ilmenee, ettei kantaja ole näyttänyt toteen tällaista ilmeistä arviointivirhettä sen enempää sen osalta, edistikö tuki tiettyä taloudellista toimintaa, kuin sen osalta, oliko tuki vaikutukseltaan yhteisön edun vastainen. On korostettava, että siltä osin kuin komission vuoden 1994 lopulla suorittamassa tutkimuksessa ilmeni, että rakennemuutossuunnitelman toteuttamisessa oli tiettyjä vaikeuksia erityisesti Teamin ja Yhdistyneen kuningaskunnan alueellisille lentoasemille lennettävien reittien osalta, komissio on aiheellisesti asettanut lisäehtoja varmistaakseen, että tuki edelleen soveltuu yhteismarkkinoille.

138 Tämä merkitsee, että kanneperuste, jonka mukaan komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen arvioidessaan tuen toisen erän soveltuvuutta yhteismarkkinoille, on hylättävä.

Kantajat muut väitteet

139 Kantajan muista väitteistä (ks. edellä 65 kohta) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että, toisin kuin kantaja väittää, komissio on tutkinut,

miten kyseinen tuki vaikuttaa kilpailuun, erityisesti siltä osin kuin on kyse Aer Lingusin liikennöimistä eri reittiryhmistä, mikä ilmenee jo riidanalaisesta päätöksestä.

140 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi todeta mitään oikeudellista virhettä siinä, miten komissio on soveltanut perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohtaa.

141 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, ettei vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan b alakohtaa voida tulkita siten, että siinä asetetaan Aer Lingusille oikeudellinen velvollisuus toteuttaa Cahill-suunnitelma pienintä yksityiskohtaa myöten, ilman että suunnitelmaa voitaisiin millään tavalla muuttaa sellaisten olosuhteiden vuoksi, joita ei voitu ennakoida suunnitelmaa hyväksyttäessä. Kantajan väite, jonka mukaan vuoden 1993 päätöksen 1 artiklan b alakohtaa on rikottu, on siis hylättävä.

142 Riidanalaisen päätöksen perustelujen osalta on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 190 artiklassa määrätyissä perusteluissa on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmaistava yhteisön toimielimen toimenpiteen perustelut siten, että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviää sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi valvoa toimenpiteen laillisuutta (em. asia komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomion 63 kohta).

143 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole asiaa tutkiessaan voinut havaita mitään sellaista perustelujen puutteellisuutta, jonka vuoksi päätös olisi kumottava.

144 Kaikesta edellä olevasta seuraa, että kanne on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

145 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian ja koska komissio ja väliintulija Aer Lingus ovat sitä vaatineet, se on velvoitettava korvaamaan näiden oikeudenkäyntikulut.

146 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Tämän vuoksi Irlanti vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (laajennettu toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne hylätään.

2) Kantaja velvoitetaan korvaamaan komission ja Aer Lingus Group plc:n oikeudenkäyntikulut.

3) Irlanti vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Kalogeropoulos Briët Bellamy

Potocki Pirrung

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä syyskuuta 1998.

A. Mair

kirjaaja

A. Kalogeropoulos

laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja